

H. C. Petersen: TO NØDPENGESEDLER FRA ALS

Den eksplosive udvikling præget af revolutionen i 1918, håb om genforening med Danmark efter Tysklands nederlag, valgpropaganda før afstemningen, diskussioner om, hvor grænsen skulle ligge o.s.v., afspejledes tydeligt på pengesedlerne. Grupperingen her er ikke en gennemgang af alle sedlerne, men skal blot tages som eksempel på sedlernes udvikling.

Gruppe 1 omfatter kun to sedler, der begge er produceret i blokke hos bogtrykker Eggert i Sønderborg. Denne oplysning er givet af bogtrykkeren i 1962. Den gule seddel fra Broager udgivet 1. jan. 1917 er gældende for en halv mark, sedlens nr. sidder på forsiden i øverste venstre hjørne.

Teksten er:

Broager Spare- og Laanekasse, Gesellschaft mit beschänkter Haftung, i Broager, betaler af Tilgodehavende til Overbringeren af denne Anvisning 1/2 Mark.

Broager, 1. Jan. 1917. C. Schmidt, Kasserer.

Sedlen er takket i venstre side efter afrivning, lodret langs denne afrivning står: » Indløses indtil 1. Jan. 1918.« Bagsiden, der er blank, har to stempler, Sparekassens stempel med bikube, Gemeindeforsterherens stempel med den tyske ørn. Sedlens størrelse er 81,5 X 5,5 cm.

En lignende seddel blev som før nævnt udgivet af Sonderburger Bank i første kvartal 1917. Den er blå med sort tekst på begge sider. Sedlens nr. sidder i venstre hjørne på forsiden. Teksten er:

Gültig für eine halbe Mark. Die Sonderburger Bank A/S, Sonderburg, wolle Zahlen gegen diesen Scheck aus Guthaben an den Überbringer. Eine halbe Mark.

Sonderburg Kassierer.

Medlemsblad for:
**Numismatisk Forening
for Nord- og Sydslesvig**

Redaktion/ Kommission:

Jens Madsen
Jørgensby 14
6310 Broager
jensmadsen@moneta.dk
Tlf.: 74 44 95 63
Gengivelse af artikler kun
efter indhentet tilladelse
og med kildeangivelse.

Formand:

Henning Kjær
Kærmindevej 17
6400 Sønderborg.
Tlf.: 74 43 34 82
Fakjaer@mail.tele.dk

Brevbud:

Ved brevbud betales 3% i
salær og evt. porto.

Faste brevbud skal være
fremme dagen før auktionen.

Modtages af
H. C. Deelee
Genner Bygade 29
6230 Røde Kro
Telefon 74 66 49 50
hansdeele@bbsyd.dk

Oplag: ca. 110 stk.

Foreningens vedtægter kan
altid rekvireres hos
formanden.

www.nfns.dk

Tryk: Langenberg
Sønderborg

Sedlerne har to stempler, f. eks. »8 März 1917,«
og langs den takkede venstre side »
Sonderburger Bank.« Bagsiden har følgende
tekst:

Diese Schecks sind nur für kurze Laufzeit
bestimmt. Zerissene und schadhaft gewordene
Schecks bitten wir während unserer
Kassenstunden, täglich von 9–1 Uhr zur
Zahlung vorzulegen.

Sonderburger Bank

Akts.-Ges.

Gruppe 2 er typografiske arbejder udgivet af
pengeinstitutterne efter forhandling med
kommunalrådene. Pengesedlerne er
underskrevet af rådsmedlemmer. I et møde i
marts 1917 besluttede bestyrelsen for
Sønderborg by's Sparekasse at henstille til
magistraten at udgive 100.000 sedler i stedet for
som tidligere foreslået 40.000. Man besluttede
på samme møde, at sedlerne skulle have samme
udseende som amtsbanebilletterne.

Disse 10 og 50 pfg. sedler har henholdsvis tre
og fire underskrifter. Efter samtale med
trykkeriet Gebh og Kunze i Flensborg i 1962,
kan oplyses, at man her mente, at firmaet havde
trykt disse sedler. Kildemateriale, f. eks.
regnskaber, havde man dog ikke. Grunden til, at
der er forskellige underskrifter på pengesedlerne
er, at man har udskiftet bestyrelsesmedlemmer
og magistratsmedlemmer mellem udgivelsen af
de forskellige oplag. Når sedlerne var indløst,
blev de under myndighedernes kontrol brændt
på bryggeriet i Sønderborg.

*Fortsættes i næste blad. Artiklen blev første gang bragt i
Årbog 1970 for Historisk Samfund for Als og Sundeved.*

Medlemssalg nr. 471

tirsdag den 12. februar 2019

Nr	Medl		Kons	Opr. Pris	
		Sedler			
1	38	Færøerne 10 kroneseddel (1978) Si. 27	0	25	
2	38	DK 10 kroneseddel C2726A 1972 Si. 133	0	40	
3	38	DK 10 kroneseddel A0721F 1972 Si. 139	0	40	
4	38	DK 20 kroneseddel A4793H 1979 Si. 140	0	30	
5	38	DK Broager 1 mark 1919 Si. 21	0	10	
6	38	DK Brunde 1 mark 1920 Si. 23	0	20	
7	38	DK Daler 25 pf. 1920 Si. 25	0	20	
8	38	DK Daler 50 pf. 1920 Si. 26	0	20	
9	38	DK Gråsten 1 mark 1920 Si. 32A	0	60	
10	38	DK Møgeltønder 50 pf. 1920 Si. 70B	0	75	
11	38	DK Sønderborg 10 pf. 1917 Si. 92B	0	95	
12	38	DK Tønder 50 pf. 1920 Si. 105	0	20	
13	38	DK Tønder 50 pf. 1920 Si. 105A	0	30	
14	22	D Archum 2 mark 21.03.21, Böel 50pf uå, 1 m uå DN G/M 132	0	15	
15	22	D Aventoft 50, 75 pf, 1 m 31.10.21 G/M 57.2	0	15	
16	22	D Bordelum 50, 75, 1 m 31.03.22 G/M 143	0	15	
17	22	D Eckernförde 25, 50 pf 31.12.21 G/M 307, 2 x 50 pf, 1 m 1921 G/M 306	0	25	
18	22	D Friedrichstadt 25, 50, 75 pf 27-28.08.21 G/M 395	0	12	
19	22	D Keitum 2 m 1922	0	10	
20	22	D Kreis Schleswig 500 milliard mark 14.11.23	0	30	
21	22	D Schleswig 100 milliard mark 1923	1	30	
22	22	D Fockbek 50 pf 01.04.17	0	15	
23	22	D Schleswig 50 pf uå G: S33.1	1-	10	
24	15	DK 500 kr 1939 A Si114 	1(-)	1500	
25	15	DK 500 kr 1941 A Si114 	1-	1000	
26	15	DK 1 kr 1914, 1 kr 1916, 5 kr 1942	1-	hb	
27	15	DK Løgumkloster 25 pf Si63 limrester	1+	hb	
28	15	DK Løgumkloster 50 pf Si65 limrester	1+	hb	
29	15	D 3 forsk sedler	1-	hb	

30	15	Kina 1 Jiao 1980 Pick881, 2 Yuan 1990 Pi885		0	10	
31	15	Kina 2 Yuan 1990 Pi885		0	5	
32	56	DK 100 kr 1965 A8650J Si137		1	110	
33	56	DK Sønderborg 10 pf Si 92A		01	60	
34	56	DK Sønderborg 50 pf Si		01	60	
35	56	D Bielefeld silke 25 mark 15.07.21		0	150	
36	56	12 stk notgeld sedler fra DK og D		lot	20	
37	56	D 10 stk notgeld sedler		0	40	
38	56	D 10 stk notgeld sedler		0	40	
39	56	D 10 stk notgeld sedler		0	40	
40	56	D 10 stk notgeld sedler		0	40	
41	56	D 10 stk notgeld sedler		0	40	
42	56	D 10 stk notgeld sedler		0	40	
43	56	D 10 stk notgeld sedler		0	40	
44	56	D 10 stk notgeld sedler		0	40	
45	56	D 10 stk notgeld sedler		0	40	
46	56	D Lybæk 5 x 20 pf 01.04.21 SS0831		0	25	
47	56	D Hannover 10, 20 mark 01.02.21 SS0569		0	40	
48	56	D Zeulenroda 20 mark 16.12.18		01	40	
49	56	D Kiel 1 milliard mark		1	10	
50	56	D Hannover 10 milliard mark 10.1923		1+	15	
		Mønter				
51	38	DK Bankmøntsæt	1971	0	15	
52	38	DK Bankmøntsæt	1972	0	15	
53	38	DK Bankmøntsæt	1975	0	15	
54	38	DK 10 øre	1911	1++	245	
55	38	DK 1 R.B.S. 2-H12A	1852	1+	65	
56	38	DK 1/5 R.B.S. 2-H13B	1842	1+	30	
57	38	DK ½ Rigsmønt 8.2-H17B	1857	1+	20	
58	38	DK ½ Rigsmønt 1-H7	1868	1+	20	
59	38	Sl.Holsten 1 Dreiling	1850	1+	50	
60	38	D 25 Pfennig	1909A	1+	20	
61	38	D 50 Pfennig	1919J	1++	20	
62	38	D 50 Rentenpfennig	1924D	1+	20	
63	38	D 50 Reichspfennig	1942E	1+	20	
64	38	D 50 Deutsches Reich	1928G	01	20	
65	38	D 1 Reichsmark	1925D	1+	20	

66	53	DK 10 kr 1917 guld	01	1000	
67	83	Grønland 1 kr 1957	1(+)	25	
68	83	DK ½ sk 1857 Si8.2	1+	10	
69	83	DK 1 øre 1897	1(+)	10	
70	83	DK 1 øre 1907	1+	5	
71	83	DK 1 øre 1913 ks	1(+)	hb	
72	83	DK 1 øre 1922	1+	7	
73	83	DK 2 øre 1918j	1	7	
74	83	DK 2 øre 1927N	1+	5	
75	83	DK 10 øre 1919	1+	7	
76	83	D 10 mark 1990 (1190-1190) jub	0	35	
77	83	Token Salt Dollar P. Brøste 1961 kobbernikkel, kaldt tilbage fordi den har samme størrelse som 5 kronen.	0	12	
78	83	USA ¼ dollar 1977, ½ dollar 1964	1+, 01	15	
79	83	Norge 1 øre 1921 bronze, 1941	1(+), 1+	125	
80	83	Kina cash ”Booji Chihil Paoting”	1+	10	
81	15	D 20 mark 1892 Preussen guld	1(+)	1700	
82	15	Holland 10 gulden 1897 guld	01	1400	
83	15	DK pose med ca 25 mønter nyere nu ugyldig	lot	hb	
84	15	Finland 5 mark 1952	1+	30	
85	15	Pose 9 mønter ca 100 år gamle	lot	hb	
86	15	Pose med mønter og poletter ca 275 g	lot	hb	
		Kataloger/album			
87	153	Hede katalog 3. udgave 1977	Ny	75	
88	153	Schou katalog genoptryk 1983 fugtpletter	Pæn	50	
89	153	World coins catalog (1901-present) udgave 2006	Pæn	50	
90	153	World coins catalog (1801-1900) second edition	Pæn	50	
91	153	World paper money “1961-date” 11 th edition 2005	Pæn	50	
92	153	Nordisk seddelpris Årbok 2007	Pæn	50	
93	153	Importa rød Seddel album med kassette incl 33 plast sider (A4)	Pæn	50	

		Mønter			
94	153	Sverige 2 kr 1892	1-	30	
95	153	Sverige 2 kr 1954, 5 kr 1955, 1966 jub	1+-01	50	
96	153	Norge 10 kr 1964 jub	01	40	
97	153	Norge 10 kr 1964 jub	01	40	
98	153	Finland 10 mark 1971 jub	01	30	
99	153	Finland 10 mark 1977 jub	01	35	
100	153	Finland 25 mark 1978 jub	01	30	
101	153	Finland 50 mark 1982 jub	01	30	
102	153	D 5 mark 1935A	1(+)	40	
103	153	D 5 mark 1951F, 51J, 66F, 71G	1+	100	
104	153	D ½ mark 1908, 1 mark 1874, 1914	lot	30	
105	153	USA ½ dollar 5 x 1964, 1967, 2x 1968, 1 dollar 1922	lot	300	
106	153	USA 15 stk one dime 1908-1963, 5 x ¼ dollar	lot	130	
107	153	Ægypten 20 Piastres 1956, Grækenland 2 x 2 drachme 1960, Italien 500 lire 1958, Canada 25 cent 1957, Portugal 10 escudos 1954	lot	110	
108	153	Østrig 5 sch 1960, 61, 10 sch 1957, 58, 59, Finland 1 mark 2 x 1966, Holland 1 gulden 1955,56,57,67	lot	150	
109		Leuchtturm Seddelalbum rød med 43 plastsider og kassette 28 x 24 x 6 cm	Pæn	50	
		Sedler			
110		Sri Lanka 50 , 100 rupees 1977-08-26	1	5	
111		Sri Lanka 2, 5, 10, 50, 100 rupees 1979-03-26	lot	15	
112		Sri Lanka 5, 10, 2 x 20, 2 x 50, 100 rupees 1982-01-01	1	10	
113		Asien 3 forsk sedler	lot	5	
114		Rusland 200, 500, 100 rubel 1993	1	5	
115		Rusland 1, 3, 5, 10 rubel 1961-1991	1+	5	
116		Rusland 1 rubel 1898 Pick 1.d	1	5	
117		Polen 10, 20, 50, 100, 500, 1000 zloty	lot	10	
118		Polen 50, 100, 500, 1000, 10.000,50.000, 100.000 zloty	lot	10	

119		DK Augustenborg 50 pf Si4	01-0	15	
120		DK Augustenborg 50 øre Si6	01-0	40	
121		DK Augustenborg 1 mark Si5	01-0	15	
122		DK Augustenborg 1 kr Si7	01-0	40	
123		DK Højer 1 mark Si58C	01-0	30	
124		DK Tønder 1 mark Si107A	01-0	30	
125		DK Uge 50 pf Si111	01-0	15	

 : se billede på www.nfns.dk

Hammerslagspris ved medlemssalg og auktion den 11. december 2018

Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris	Nr.	Pris		
1		22		43	20	64		85		106	
2		23		44	20	65		86		107	
3	260	24		45		66		87		108	700
4	20	25		46		67		88		109	700
5	32	26	10	47		68	1140	89		110	700
6	20	27	10	48	25	69		90	70	111	15
7	20	28	42	49	5	70		91	70	112	18
8	32	29	26	50	50	71		92	70	113	18
9	48	30	26	51	10	72		93	120	114	18
10	54	31	26	52	40	73	820	94	70	115	20
11		32		53	40	74	550	95	92	116	20
12		33	38	54	40	75	2300	96	100	117	30
13		34	7	55	7	76		97	62	118	30
14	18	35		56		77		98		119	54
15		36	25	57	200	78		99		120	54
16		37	10	58		79		100		121	100
17	10	38	25	59		80	7	101	50	122	132
18		39		60		81	75	102	50	123	20
19		40	20	61		82		103	50	124	25
20		41	25	62		83		104		125	
21		42	20	63		84		105	50	©	

Numismatisk Forening afholder medlemsmøde med auktion **tirsdag den 12. februar 2019 kl. 19.30** i Nygadehuset i Aabenraa.

Da foreningens beholdning af kommission mønter/sedler er ved at være solgt, vil vi gerne opfordre medlemmerne til at indlevere mønter/sedler til salg.